

03.02.2020

Asia/5

§ 5

Maahanmuuton katsaus ja kotouttamisohjelman raportointi

HEL 2019-013390 T 07 01 03

Päätös

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto merkitsi tiedoksi katsauksen maahanmuuton tilanteesta sekä Helsingin Kaikkien Stadi - kotouttamisohjelmaan (2017-2021) kirjattujen toimenpiteiden toteutumisesta.

Käsittely

Asian aikana kuultavana oli johtava asiantuntija Elina Nurmi. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Elina Nurmi, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36400
elina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Koto-ohjelman raportointi
- 2 Maahanmuuton ajankohtaiskatsauksen tilastoliite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Tausta

Helsingin kaupunkistrategiassa vuosille 2017-2021 todetaan, että Helsingin vetovoiman vahvistaminen edellyttää kaupungin määrätietoista kansainvälistämistä. Työperusteista maahanmuuttoa ja sen osuutta kokonaisuudessaan kasvatetaan, ja maahanmuuttajien osaaminen pyritään samaan mahdollisimman hyvin työmarkkinoiden käyttöön. Kaupunki panostaa lisäksi erityisesti toisen polven maahanmuuttajien koulutuksen, työllistymisen ja osallisuuden edistämiseen. Sosioekono-

misia ja alueellisia terveys- ja hyvinvointieroja kavennetaan tietoon ja vaikuttavuuteen perustuvilla menetelmillä.

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto hyväksyi 28.5.2018, § 31 strategian mukaiset kotouttamisohjelman periaatteet ja päätti, että kotoutumislain (1386/2010) edellyttämän kotouttamisohjelman seuranta tehdään osana kaupunkistrategian toteutumista sekä säännöllisillä tilannekatsauksilla kaupunginhallituksen elinkeinojaostossa. Strategiakaudelle 2017-2021 laaditun kotouttamisohjelman päätoimenpiteet ja niiden tulokset on kuvattu lyhyesti alla. Kattavampi esitys toimenpiteistä ja niiden etenemisestä on sisällytetty liitteeseen 1 (kotouttamisohjelman raportointi).

Helsingin ulkomaalaistaustaisen väestön määrä kasvaa – jo joka kuudes helsinkiläinen on ulkomaalaistaustainen

Helsingissä asuvien ulkomaalaistaustaisten määrä jatkoi vuonna 2019 kasvuaan. Vuoden alussa ulkomaalaistaustaisia eli syntyperältään ulkomaalaisia helsinkiläisiä oli yli 103 000 eli 16 prosenttia kaupungin koko väestöstä (ks. maahanmuuton ajankohtaiskatsauksen liite, kaavio 1). Määrä kasvoi 3,5 prosenttia edellisvuodesta. Kasvuprosentti on ollut laskusuunnassa viimeisen kymmenen vuoden ajan ja oli nyt poikkeuksellisen matala, mutta silti noin kolme neljäsosaa kaupungin väestönkasvusta tuli ulkomaalaistaustaisista (ks. kaavio 2). Yleisimmin Suomeen ja Helsinkiin muutettiin perheen, opiskelun ja työn vuoksi (ks. kaavio 3).

Vuoden 2019 lopussa suurimmat kieliryhmät Helsingissä olivat venäjän-, viron-, somalin- ja arabiankieliset. Kuluneen vuoden aikana venäjän- ja vironkielisten suhteellinen osuus väestöstä laski hieman. Myös vironkielisten absoluuttinen määrä Helsingissä laski ja on nyt lähes sama kuin somalinkielisten määrä. Arabiankielisten suhteellinen osuus väestöstä puolestaan on ohittanut englantia puhuvien määrän, ja ero on kasvanut vuoden takaisesta.

Vuoteen 2035 mennessä Helsingin vieraskielisen väestön määrän ennustetaan kasvavan noin neljäsosaan koko väestöstä. Suurimmaksi kieliryhmäksi nousee ennusteen mukaan Lähi-idän ja Pohjois-Afrikan kieliä puhuvat. (Ks. kaaviot 4-5.)

Työllisyystilanne on pysynyt ennallaan

Nykytilanne

Helsingin vieraskielisen väestön työllisyystilanteessa ei ole tapahtunut kuluneen vuoden aikana merkittäviä muutoksia. Kesäkuussa 2019 kolmasosa kaikista Helsingin työttömistä ja neljäsosa alle 30-vuotiaista

työttömistä oli vieraskielisiä. Vieraskielisten työttömyys on useamman vuoden aikavälillä tarkasteltuna ollut hienoisessa laskussa, mutta lasku on ollut hitaampaa kuin koko väestössä keskimäärin. Huomionarvoista on, että pitkäaikaistyöttömien määrä on pysynyt vieraskielisen väestön keskuudessa kuitenkin samana. Kesäkuun 2019 tilanteen mukaan vieraskielisistä työttömistä 24 prosenttia oli pitkäaikaistyöttömiä. Osuus on matalampi kuin pitkäaikaistyöttömien osuus koko väestössä (31 prosenttia).

Ulkomaalaistaustaisten työllisyyttä sääntelevät taloudellisten suhdanteiden ja työvoiman tarpeen lisäksi voimakkaasti eri taustatekijät. Esimerkiksi lähtömaalla on havaittu olevan suuri merkitys maahan muuttaneiden työmarkkinoille sijoittumiseen. Parhaiten Suomessa työllistyvät Virosta, Etelä- ja Länsi-Euroopasta sekä Pohjois-Amerikasta tulleet ja heikoimmin taas Lähi-idästä (erityisesti Irakista), Somaliasta ja Pohjois-Afrikasta kotoisin olevat (ks. kaavio 6). Vaikeimmin työllistyvistä suuri osa on tullut Suomeen humanitäärisistä syistä. Työn vuoksi Suomeen tulleet menestyvät työmarkkinoilla odotetusti muita ryhmiä paremmin ja työllistyvät työpaikan menetettyäänkin muita todennäköisemmin.

Lähtömaassa hankittu koulutus näyttäisi pääsääntöisesti helpottavan työllistymistä, vaikkakin korkeakoulutetut ulkomaalaistaustaiset työllistyvät Suomessa edelleen selvästi korkeakoulutettuja kotimaankielisiä heikommin sekä päätyvät heitä useammin osaamista vastaamattomiin ja määrä- tai osa-aikaisiin työsuhteisiin (ks. kaavio 7). Korkeakoulutuksen saaneiden ulkomaalaistaustaisten naisten tilanne työmarkkinoilla on korkeakoulutettuja kotimaankielisiä naisia selvästi vaikeampi. Heidän työllisyysasteensa jää peräti 20 prosenttiyksikköä korkeakoulutettuja kotimaankielisiä naisia alhaisemmalle tasolle.

Ulkomaalaistaustaisten yleistä työllisyysastetta alentaa jossain määrin se, että rekistereissä on mukana Suomesta todellisuudessa pois muuttaneita henkilöitä, jotka eivät ole tehneet ilmoitusta muutosta.

Toimenpiteet

Ulkomaalaistaustaisten helsinkiläisten työllistymistä ja koulutukseen ohjautumista tuettiin vuoden 2019 aikana muun muassa seuraavin erityistoimenpitein:

Stadin osaamiskeskus tarjosi vuonna 2019 koulutus-, työllistymis- ja kuntoutuspalveluita koulutetuille, aikuisille maahanmuuttajille. Osaamiskeskuksessa asiakkaan ammatillinen osaaminen, koulutus ja kielitaito kartoitetaan, ja hänet ohjataan tarkoituksenmukaiselle koulutuspolulle, työelämävalmennukseen tai suoraan työhön. Osaamiskeskuksen

toimintaan on osallistunut vuodesta 2016 alkaen lähes 2900 asiakasta, joista työhön on siirtynyt 15 prosenttia ja koulutukseen yli 40 prosenttia.

Helsingin Ohjaamo tarjoaa alle 30-vuotiaille helsinkiläisille neuvontaa työhön, koulutukseen, asumiseen ja toimeentuloon sekä vapaa-aikaan liittyvissä kysymyksissä. Ohjaamon neuvontapalvelu tavoitti vuonna 2019 yli 16 000 asiakasta. Heistä noin 40 prosenttia oli vieraskielisiä. Ohjaamon ja TE-toimiston yhteistyönä toteutettavassa yksilöohjauksessa asioi 1 500 asiakasta, joista 30 prosenttia oli vieraskielisiä. Heistä noin kolmasosa työllistyi tai aloitti koulutuksen.

NewCo Helsinki tarjosi vuonna 2019 alkaville ulkomaalaistaustaisille yrittäjille ja yritystoimintaa harkitseville muun muassa maksuttomia info- ja koulutustilaisuuksia sekä yritysneuvontaa suomeksi, ruotsiksi, englanniksi, saksaksi, viroksi, venäjäksi, arabiaksi, espanjaksi ja ranskaksi. Yritysneuvontaa sai tarvittaessa myös kiinaksi. NewCo:n asiakkaat perustavat vuosittain noin 1 000 yritystä, joista kolmasosa on vieraskielisten perustamia.

Ulkomaalaistaustaisten työllistymistä edistettiin vuoden aikana myös useilla eri hankkeilla. Toukokuussa 2019 käynnistyneellä Kansainväliset osaajat yritysten kasvun vauhdittajina -hankkeella tuettiin erityisesti pääkaupunkiseudun korkeakouluissa opiskelevien kansainvälisten tutkinto-opiskelijoiden työllistymistä paikallisille työmarkkinoille. Hankkeen yhtenä päätavoitteena on rakentaa ns. International Talent -toimintamalli, jossa yritysyritystyö on integroitu osaksi kansainvälisen tutkinto-opiskelijan korkeakouluopintoja. Toimintamallin ansiosta opiskelijan kiinnittyminen suomalaiseen yhteiskuntaan ja työelämään käynnistyy jo heti opintouran alkumetreiltä, mikä tukee opiskelijan työurakehitystä sekä vastaavasti vähentää valmistumisen jälkeisen maastamuuton todennäköisyyttä. Toimintamalli konseptoitiin vuonna 2019 ja pilotoidaan vuosien 2020-21 aikana.

Haastavassa työmarkkina-asemassa olevien somalin-, arabian- ja venäjänkielisten naisten työhön ja koulutuksen ohjautumista tehostettiin vuonna 2019 Women to work -hankkeessa toteutetuilla toimenpiteillä. Hankkeella vahvistettiin lisäksi rekrytoivien työnantajien tietämystä kohderyhmän osaamisesta sekä tasa-arvoisen rekrytoinnin käytännöistä. Hanke päättyi helmikuussa 2021.

Palveluiden jatkokehittämisessä lisätoimenpiteitä tulisi kohdistaa erityisesti ulkomaalaistaustaisten naisten korostuneen heikon työmarkkina-aseman parantamiseen sekä korkean lisäarvon kansainvälisten osaajien osaamisen tunnistamiseen ja täysimääräiseen hyödyntämiseen työmarkkinoilla. Vuoden 2020 aikana mahdollisesti käynnistytävä kuntakokeilu tarjoaa onnistuessaan aiempaa paremmat edellytykset asiak-

kaan tarpeisiin räätälöityjen ja oikea-aikaisten palveluiden tarjoamiseen monialaisesti. Työllisyys-, sosiaali- ja koulutuspalveluiden aiempaa tehokkaampi toisiinsa kytkeminen ja jaksottaminen auttaa ehkäisemään myös työttömyysjaksojen pitkittymistä.

Työperusteisen maahanmuuton edistämiseen on edelleen panostettava

Nykytilanne

Ulkomailta Suomeen ja Helsinkiin suuntautuva työperusteinen maahanmuutto on ollut tähän asti suhteellisen vähäistä. Suomen vuotuisesta noin 33 000 henkilön kokonaisuudessaan maahanmuutosta työperusteisen maahanmuuton osuus on yhä vain noin viidennes. Työperusteisella maahanmuutolla tarkoitetaan pysyväisluonteista EU:n sisältä tai ulkopuolelta Suomeen kohdistuvaa työvoiman maahanmuuttoa. Pysyväisluonteisesti työn vuoksi maahan muuttaneiden lisäksi Suomessa työskentelee vuosittain tilapäisesti tai määräajaksi arviolta ainakin 100 000-150 000 ulkomailta lähetettyä tai vuokrattua työntekijää (joita ei lasketa maan väestöön tai työvoimaan). Eniten ulkomaista tilapäistyövoimaa tulee tietävästi naapurimaa Virosta, josta lähtevät ovat pääsääntöisesti matalammin koulutettuja palvelualojen ja rakennusteollisuuden työntekijöitä. Vuodesta 2016 alkaen vironkielisten osuus Helsingin ulkomaalaisväestöstä on ollut selvässä laskussa (ks. kaavio 8), minkä arvioidaan johtuvan sekä Viron väestörakenteen muutoksesta että taloustilanteen paranemisesta. Kehityssuunnan ennustetaan jatkuvan myös vuonna 2020.

Vuonna 2019 työperusteisia ensimmäisiä oleskelulupia myönnettiin koko maassa yli 9 400, mikä oli yli 1 700 edellisvuotta enemmän. Näistä erityisasiantuntijan oleskelulupia oli hieman yli 1 800. Erityisasiantuntijan oleskeluluvista selkeä enemmistö (lähes 60 prosenttia) myönnettiin Intian kansalaisille (ks. kaavio 9).

Työnteon perusteella myönnettyjen oleskelulupien määrän kasvusta huolimatta työperusteisen maahanmuuton nykytaso ei ole riittävä osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi ja työllisten määrän ylläpitämiseksi. Elinkeinoelämän valtuuskunnan EVAn vuonna 2015 esittämän arvion mukaan työllisten määrän säilyminen lähivuosisikymmenten aikana nykytasolla edellyttää Suomen vuotuisen nettomaahanmuuton miltei kaksinkertaistamista sekä ulkomaalaistaustaisten työllisyysasteen nostamista kantaväestön tasolle.

Toimenpiteet

Helsingin kaupunki on käynnistänyt kaupunkistrategian 2017-2021 ja siitä johdettujen elinkeinopolitiikan painopisteiden 2018-2021 mukaisesti joukon toimenpiteitä, joilla se pyrkii houkuttelemaan osaavaa työ-

voimaa sekä helpottamaan Helsinkiin saapuvien uusien kansainvälisten osaajien alueelle asettautumista.

Helsingin kaupunkimarkkinointiyhtiö Helsinki Marketingin sekä joukko teknologia-alan yrityksiä käynnistivät syyskuussa 2019 CaaS – World's first City as a Service -markkinointikampanjan. Kampanjan konseptina oli nimensä mukaisesti kaupunki palveluna. Ulkomaisia asiantuntijoita kutsuttiin testaamaan kaupunkia, jossa kaikki toimii ja elämä on laadukasta ja hyvin järjestettyä. Kampanja herätti laajaa kiinnostusta, ja hakemuksia vastaanotettiin määräaikaan mennessä yhteensä 6500 kappaletta. Uuden sisällön tuottamista jatketaan vuonna 2020.

Kansainvälisten osaajien alueelle asettautumisen tukemista jatkettiin vuoden 2019 aikana osana International House Helsinki (IHH) -palvelun kehittämistä. IHH-palvelupiste siirtyi huhtikuussa uusiin toimitiloihin Helsingin Sörnäisiin, ja samalla IHH:n palveluntarjontaa laajennettiin. Vuonna 2017 perustettu IHH-palvelu tarjoaa valtaosan maahanmuuttajien tarvitsemista alkuvaiheen neuvonta- ja viranomaispalveluista saman katon alta. Lisäksi IHH palvelee yrityksiä ja työnantajia ulkomaiseen työvoimaan ja sen rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä. Palvelupisteessä asioi kuukausittain 8000-9000 asiakasta.

IHH-toimintaa jatkokehitetään kevään 2020 aikana luomalla palvelun yhteyteen pääkaupunkiseudun yrityksissä työskentelevien kansainvälisten osaajien koulutetuille puolisoille suunnattu toimintakokonaisuus. Toimintakokonaisuudella tuetaan puolisoitten alueelle työllistymistä ja viihtymistä, mikä puolestaan edesauttaa puolisoitten ja heidän perheidensä alueella pysymistä.

Kansainvälisten osaajien Helsinkiin saamista ja alueella pysymistä tuettiin kaupunkitasoisesti myös vuoden aikana valmistellun englanninkielisten palveluiden kehittämisohjelman kautta. Lokakuussa julkistetussa ohjelmassa esitetään yli 20 toimenpidettä, jotka liittyvät Helsingin kaupungin englanninkieliseen viestintään ja markkinointiin, asiakaspalveluun ja neuvontaan, työllisyyspalveluihin, kasvatukseen ja koulutukseen, sosiaali- ja terveystoimeen sekä kulttuuriin ja vapaa-aikaan. Eniten parannuksia on luvassa kaupungin digitaalisiin palveluihin sekä asiakaspalveluun. Toimenpiteet toteutetaan vuosien 2020-21 aikana.

Tilannekatsaus työperusteisesta maahanmuutosta ja sen lisäämiseen tähtäävistä toimintapiteistä Helsingissä tulee erikseen elinkeinojaoston käsiteltäväksi loppukevällä 2020.

Osallistuminen kasvatukseen ja koulutukseen on yleistynyt – oppimistuloksissa kuitenkin parannettavaa

Nykytilanne

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI kaupunginkanslia@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginkanslia	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alv.nro FI02012566
---	---	---	------------------------------	--

Yksi merkittävimmistä lähivuosina tapahtuvista muutoksista toimintaympäristössä on Suomessa syntyneiden ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten siirtyminen peruskoulusta jatkokoulutukseen ja työelämään. Vuoteen 2035 mennessä arviolta jo kolmasosa helsinkiläislapsista puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Onnistuneiden siirtymien luomisella varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ja edelleen toisen asteen koulutukseen ja työelämään on jatkossa yhä tärkeämpi rooli kaupungin elinvoiman ja työmarkkinoiden toimivuuden turvaamisessa.

Ulkomaalaistaustaisten lasten ja nuorten osallistuminen varhaiskasvatukseen ja toisen asteen koulutukseen on 2010-luvulla yleistynyt, mutta osallistumisprosentti on edelleen kotimaankielisiä alhaisempi. Ulkomaalaistaustaiset lapset osallistuvat kotimaankielisiä vähemmän varhaiskasvatukseen alle kolmevuotiaina, mutta kolmen ikävuoden jälkeen erot tasoittuvat. Helsingissä varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa olevista lapsista tällä hetkellä noin viidesosa on ulkomaalaistaustaisia (ks. kaaviot 10-11). Ulkomaalaistaustaiset lapset hyötyvät varhaiskasvatuksesta usein etenkin kielitaidon kehittymisen vuoksi.

Peruskoulun jälkeen valtaosaosa (noin 70 prosenttia) ulkomaalaistaustaisista lapsista hakeutuu toisen asteen opintoihin (ks. kaavio 12). Määrät ovat kasvaneet koko 2010-luvun ajan, mutta ero suomen- ja ruotsinkielisiin nuoriin on kuitenkin yhä merkittävä, lähes 20 prosenttiyksikköä. Ulkomaalaistaustaiset lapset valitsevat suomalaistaustaisia useammin ammatilliset opinnot lukion sijaan (ks. kaaviot 13-14), mikä heijastuu myöhemmin kolmannen asteen opintoihin hakeutumiseen. Vuonna 2016 Suomessa syntyneiden eli niin sanotun toisen polven ulkomaalaistaustaisten nuorten osuus korkeakouluopiskelijoista oli vain seitsemän prosenttia. Myös oppimistulokset ovat pysyneet suomen- ja ruotsinkielisiin verrattuna selvästi heikompina. Ulkomailla syntyneiden ensimmäisen sukupolven ulkomaalaistaustaisilla nuorilla oppimistulokset jäävät noin kaksi vuotta kotimaankielisten tuloksista peruskoulun lopussa.

Luvut osoittavat, että eroja oppimistuloksissa ei pystytä nykytoimin kuromaan umpeen peruskoulun aikana. Osin erot johtuvat eroista lasten sosioekonomisessa taustassa, mutta koulumenestykseen näyttäisivät vaikuttavan yhä vahvasti myös maahanmuuttoikä sekä vanhempien maahanmuuttajatausta.

Toimenpiteet

Vuoden 2019 aikana jatkettiin maahanmuuttajien kasvatuksen ja koulutuksen kehittämissuunnitelman (2018-2021) toimeenpanoa. Suunnitelman tavoitteena on taata ulkomaalaistaustaisille lapsille ja nuorille yh-

denvertaiset mahdollisuudet kasvatukseen, koulutukseen ja työelämään sekä edistää oppimistuloksia. Strategiakauden alussa käynnistynyt ohjelma on edennyt hyvin, ja ensimmäisiä raporteja toimenpiteiden vaikuttavuudesta saadaan vuosien 2020 ja 2021 aikana. Jo nyt voidaan todeta, että esimerkiksi monikielisen ohjauksen malli on osoittautunut toimivaksi kokeiluksi, jota kannattaa laajentaa. Ohjaajat tarjoavat monikielistä neuvontaa ja ohjausta oppijoille ja huoltajille opinpolun eri vaiheissa sekä lisäävät kodin ja koulun yhteistyötä tukien päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa tehtävää moniammatillista työtä.

Hyviä tuloksia on saatu myös positiivisen diskriminaation eli myönteisen erityiskohtelun rahoituksesta, jota jaetaan päiväkodeille, peruskouluille ja toisen asteen oppilaitoksille alueellisten hyvinvointierojen tasoittamiseksi. Rahoituksen on osoitettu lisäävän lukio-opintoihin hakeutumisesta sekä etenkin ulkomaalaistaustaisten lasten ja suomenkielisten poikien todennäköisyyttä hakeutua toisen asteen koulutukseen. Vuonna 2020 kaupungin peruskouluista 42 saa positiivisen diskriminaation rahoitusta.

Turvapaikanhakijoiden määrä on pysynyt suhteellisen alhaisena

Nykytilanne

Uusia turvapaikkahakemuksia jätettiin vuonna 2019 noin 2 300, mikä oli hieman vähemmän kuin edellisvuonna (ks. kaavio 15). Eniten uusia turvapaikanhakijoita Suomeen tuli vuoden 2019 aikana Turkista, Irakista ja Venäjältä. Uusintahakemuksia tekivät eniten Irakin, Somalian ja Afganistanin kansalaiset. Lisäksi Maahanmuuttoviraston tai valitusasteen päätöstä odottaa koko maassa joulukuun 2019 tilanteen mukaan noin 8 000 turvapaikanhakijaa.

Suomen sisällä turvapaikanhakijoiden muuttoliike suuntautuu pääkaupunkiseudulle sekä turvapaikkaprosessin aikana että oleskeluluvan saamisen jälkeen. Helsingissä asuu tällä hetkellä noin 800 päätöstä odottavaa turvapaikanhakijaa yksityismajoituksessa. Yksityismajoitusten määrä on laskenut turvapaikanhakijoiden kokonaismäärän laskiessa, mutta merkittävä osa kaikista yksityismajoituksessa asuvista sekä oleskeluluvan saaneista turvapaikanhakijoista tulee todennäköisesti jatkossakin asumaan pääkaupunkiseudulla töiden, palveluiden ja maahanmuuttajayhteisöjen läheisyydessä.

Vailla oleskelulupaa maassa oleskelevien määrässä ei ole havaittu viime vuosina merkittäviä muutoksia poliisitoiminnan yhteydessä, mutta Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimialan maahanmuuttajapalveluissa ilman oleskelulupaa olevien asiakkaiden määrän on todettu lisääntyneen jonkin verran.

Toimenpiteet

Vuoden 2019 aikana vastaanottokeskusten kapasiteettia Helsingissä sopeutettiin muuttuneeseen asiakasmäärään sulkemalla Helsingin kaupungin Kaarlenkadun sekä SPR:n Auramon vastaanottokeskukset. Helsingin alueella sijaitsevat vastaanottopalvelut koostuvat tällä hetkellä Helsingin kaupungin Uudenmaankadun 200 asiakaspaikan kauttakulkukeskuksesta ja Metsälässä sijaitsevasta yksityismajoituspalvelupisteestä. Vastaanottokeskusten sopeutettu asiakaspaikkamäärä vastaa turvapaikanhakijoiden nykyistä majoitustarvetta (ks. kaaviot 16-17).

Koska turvapaikkahakemusten käsittelyaika ja majoittumisaika vastaanottokeskuksissa on nykyisellään pitkä, tulisi kaupungin pyrkiä vaikuttamaan siihen, että valtio kehittää siirtymiä turvapaikanhakijasta työntekijäksi, opiskelijaksi tai yrittäjäksi aiempaa joustavammiksi.

Kaupungin sisäinen eriytymiskehitys jatkuu maltillisena

Nykytilanne

Alueellisella eriytymisellä eli asumisen segregaatiolla tarkoitetaan kaupungin asuinalueiden väestörakenteen eriytymistä. Eriytyminen voi olla demografista, sosioekonomista tai etnistä.

Alueellinen eriytyminen ei ole Helsingissä kansainvälisesti vertaillen voimakasta, mutta sosioekonomisesti heikoimmat alueet ovat jonkin verran etäänntyneet kaupungin keskiarvosta. Joillakin erityisesti itäisen Helsingin alueilla ulkomaalaistaustaisen väestön kasvu on ollut nopeaa verrattuna kaupungin keskiarvoon viimeisen kymmenen vuoden aikana (ks. kaavio 18), ja samat alueet erottuvat myös sosioekonomisten tekijöiden vertailussa. Vieraskielisten osuus oli korkeimman väestöosuuden alueilla vielä kymmenen vuotta sitten noin 20–25 prosenttia, kun vuoteen 2019 mennessä se oli kohonnut 34–38 prosenttiin (ks. kaavio 19). Alueilla, joissa asuu vähiten vieraskielisiä, vieraskielisten osuus on pysynyt noin viiden prosentin tasolla koko 2010-luvun. Lasten kohdalla alueellinen segregaatio on aikuisväestöä voimakkaampaa (ks. kaavio 20).

Etnisen eriytyksen voimakkuudessa on suuria eroja eri maahanmuuttajaryhmien välillä (ks. kaavio 21). Voimakkaimmin kantaväestöstä ovat eriytyneet esimerkiksi somalialaiset, nepalilaiset, bangladeshilaiset, afganistanilaiset ja kosovolaiset. Vähäisempää eriytyminen on EU-maista sekä Venäjältä, Kiinasta ja Thaimaasta tulleilla. Eriytymiskehitystä ryhmissä hidastavat eniten tulotaso ja työmarkkina-asema sekä suomalainen puoliso.

Toimenpiteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Alueellisen eriytymiskehityksen hillitseminen muun muassa kohtuuhintaisen asumisen tuotannolla ja sekoittavan asumispolitiikan avulla on yksi tärkeimpiä Helsingin kaupunkipoliittisia periaatteita. Alueellinen eriytyminen luo myös uudenlaisia tarpeita kaupungin palvelutarjonnalle. Alueille on tuotu peruspalveluiden lisäksi erilaisia lähipalveluita, kuten sosiaalityön jalkautuvat yhdyskuntatyöntekijät, joista on havaittu olevan erityistä hyötyä alueiden ulkomaalaistaustaisille asukkaille. Segregatiotiekehityksen ehkäisyn näkökulma on huomioitu myös vuoden 2019 kaupunkiuudistusalueiden (Malmi, Malminkartano-Kannelmäki, Jakomäki, Mellunkylä ja Meri-Rastila) valinnassa.

Yksittäisten hankkeiden ja kokeilujen rinnalla tulisi jatkossa panostaa entistä enemmän siihen, että eriytymiskehityksen ehkäisyyn kiinnitetään huomioita osana kaikkia kaupungin, erityisesti kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, palveluita ja niiden kehittämistä.

Helsingin kotouttamistyön kehittämiseen uusi välineitä

Vuonna 2019 Helsingin kotouttamistyötä kehitettiin ja sen resursointia parannettiin muun muassa ruotsinkielisen kotoutumisen koordinaattorin rekrytoimisella sekä elinkeino-osaston budjettiin siirretyllä miljoonan euron määrärahalla, jota myönnettiin toimialarajat ylittävälle ja kotouttavaa työtä tukeville kehittämishankkeille. Hankkeiden tavoitteena on kohdentaa kotoutumista edistäviä toimenpiteitä kaupunkiyhteisille kaupunkiuudistusalueille sekä luoda pysyviä yhteistyörakenteita aluetyössä esimerkiksi kehittämällä verkostoja kotouttavaa työtä tekevien järjestöjen parissa. Hankkeet toteutetaan vuosien 2019-2020 aikana.

Toimivalta

Hallintosäännön 8 luvun 2 §:n 3 kohdan mukaan kaupunginhallituksen elinkeinojaosto päättää maahanmuuttoa koskevista periaatteista sekä seuraa niiden toteutumista.

Elinkeinojaoston kokouksessa asiaa esittelee johtava asiantuntija Elina Nurmi.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Elina Nurmi, johtava asiantuntija, puhelin: 310 36400
elina.nurmi(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Koto-ohjelman raportointi
- 2 Maahanmuuton ajankohtaiskatsauksen tilastoliite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566